

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചാശതീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ പഞ്ചാശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

ഗുഹഭരതയോർവാർത്താലാപോ ഭരതസ്യ ശോകശ്ച

ഏവമുക്തസ്തു ഭരതോ
നിഷാദാധിപതിം ഗുഹം |
പ്രത്യുവാച മഹാപ്രാജ്ഞോ
വാക്യം ഹേതുർഥസംഹിതം || 2.85.1 ||

ഊർജിതഃ ഖലു തേ കാമഃ
കൃതോ മമ ഗുരോഃ സഖേ |
യോ മേ ത്രമീദൃശീം സേനാ -
മഭ്യർചയിതുമിച്ഛസി || 2.85.2 ||

ഇത്യുക്ത്വാ സ മഹാതേജാ
ഗുഹം വചനമുത്തമം |
അബ്രവീദ് ഭരതഃ ശ്രീമാൻ
പന്മാനം ദർശയൻ പുനഃ || 2.85.3 ||

കതരേണ ഗമിഷ്യാമി
ഭരദ്വാജാശ്രമം യഥാ |
ഗഹനോഽയം ഭൃശം ദേശോ
ഗംഗാനുപോ ദുരത്യയഃ || 2.85.4 ||

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
 രാജപുത്രസ്യ ധീമതഃ |
 അബ്രവീത് പ്രാഞ്ജലിർഭൂത്വാ
 ഗുഹോ ഗഹനഗോചരഃ || 2.85.5 ||

ദാശാസ്ത്വനുഗമിഷ്യന്തി
 ദേശജ്ഞാഃ സുസമാഹിതാഃ |
 അഹം ചാനുഗമിഷ്യാമി
 രാജപുത്ര മഹാബല || 2.85.6 ||

കച്ചിന്ന ദുഷ്ടോ വ്രജസി
 രാമസ്യാക്ലിഷ്ടകർമണഃ |
 ഇയം തേ മഹതീ സേനാ
 ശങ്കാം ജനയതീവ മേ || 2.85.7 ||

തഥേവമഭിഭാഷന്ത -
 മാകാശ ഇവ നിർമലഃ |
 ഭരതഃ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ
 ഗുഹം വചനമബ്രവീത് || 2.85.8 ||

മാ ഭൂത് സ കാലോ യത് കഷ്ടം
 ന മാം ശങ്കിതുമർഹസി |
 രാഘവഃ സ ഹി മേ ഭ്രാതാ
 ജ്യേഷ്ഠഃ പിതൃസമോ മതഃ || 2.85.9 ||

തം നിവർതയിതും യാമി
 കാകുത്സ്ഥം വനവാസിനം |
 ബുദ്ധിരന്യോ ന മേ കാർയാ
 ഗുഹ സത്യം ബ്രവീമി തേ || 2.85.10 ||

സ തു സംഹൃഷ്ടവദനഃ
 ശ്രുത്വാ ഭരതഭാഷിതം |
 പുനരേവാബ്രവീദ് വാക്യം
 ഭരതം പ്രതി ഹർഷിതഃ || 2.85.11 ||

ധന്യസ്ത്വം ന ത്വയാ തുൽയം
 പശ്യാമി ജഗതീതലേ |
 അയത്താദാഗതം രാജ്യം
 യസ്ത്വം തൃക്തുമിഹേച്ഛസി || 2.85.12 ||

ശാശ്വതീ ഖലു തേ കീർത്തി -
 ര്ലോകാനനു ചരിഷ്യതി |
 യസ്ത്വം കൃച്ഛഗതം രാമം
 പ്രത്യാനയിതുമിച്ഛസി || 2.85.13 ||

ഏവം സംഭാഷമാണസ്യ
 ഗുഹസ്യ ഭരതം തദാ |
 ബഭൗ നഷ്ടപ്രഭഃ സൂര്യോ
 രജനീ ചാഭ്യവർത്ത || 2.85.14 ||

സന്നിവേശ്യ സ താം സേനാം
 ഗുഹേന പരിതോഷിതഃ |
 ശത്രുഘ്നേന സമം ശ്രീമാ -
 ംഹരയനം പുനരാഗമത് || 2.85.15 ||

രാമചിന്താമയഃ ശോകോ
 ഭരതസ്യ മഹാത്മനഃ |
 ഉപസ്ഥിതോ ഹ്യനർഹസ്യ
 ധർമപ്രേക്ഷസ്യ താദൃശഃ || 2.85.16 ||

അന്തർദാഹേന ദഹനഃ
 സന്താപയതി രാഘവം |
 വനദാഹാഗ്നിസന്തപ്തം
 ഗൃദ്ധ്യാഗ്നിരിവ പാദപം || 2.85.17 ||

പ്രസ്യതഃ സർവഗാത്രഭ്യഃ
 സ്വേദം ശോകാഗ്നിസംഭവം |
 യഥാ സൂർയാംശുസന്തപ്തോ
 ഹിമവാൻ പ്രസ്യതോ ഹിമം || 2.85.18 ||

ധ്വാനനിർദരശൈലേന
 വിനിഃശ്വസിതയാതൂനാ |
 ദൈന്യപാദപസംഘേന
 ശോകായാസാധിശൃംഗിണാ || 2.85.19 ||

പ്രമോഹാനന്തസത്തേന സന്താപൗഷധിവേണുനാ |
 ആക്രാന്തോ ദുഃഖശൈലേന മഹതാ കൈകയിസുതഃ || 2.85.20 ||

വിനിഃശ്വസൻ വൈ ഭൃശദുർമനാസ്തതഃ
 പ്രമുഘസംജ്ഞഃ പരമാപദം ഗതഃ |
 ശമം ന ലേഭേ ഹൃദയജ്വരാർദിതോ
 നരർഷഭോ യഥഹതോ യഥർഷഭഃ || 2.85.21 ||

ഗുഹേന സാർധം ഭരതഃ സമാഗതോ
 മഹാനുഭാവഃ സജനഃ സമാഹിതഃ |
 സുദുർമനാസ്തം ഭരതം തദാ പുന -
 ര്ഗുഹഃ സമാശ്വാസയദഗ്രജം പ്രതി || 2.85.22 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചാശീതിതമഃ സർഗഃ ||